

V É G Z É S

ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG	
Ügyszám: III/ 0 1 6 6 6 - 0 / 2019	
Érkezett: 2019 OKT 16.	
Példány: 1	KezeiCiroka:
Melléklet: 3 db	

Egyedi normakontroll iránti kérelem

A Fővárosi Törvényszék, mint elsőfokú bíróság az előtte 2G.43890/2017. szám alatt haszonbérleti szerződésből eredő elszámolás iránt indított perben az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény (Abtv.) 25. § (1) bekezdése alapján, Magyarország Alaptörvénye 24. cikk (2) bekezdés b) pontjára hivatkozással kezdeményezi, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg a Nemzeti Földügyi Központ (NFK) létrehozásával összefüggő egyes kormányrendeletek módosításáról szóló 159/2019. (VI.28) Kormányrendelet (továbbiakban: Korm.r.) 56. §-ában foglalt rendelkezés alaptörvény - ellenességét, és az alaptörvény-ellenes jogszabály jelen ügyben való alkalmazását zárja ki.

Indokolás

I. Irányadó tényállás

Az indítványra okot adó ügyben az állam [REDACTED] mint haszonbérbe adó és a [REDACTED] mint haszonbérelő között 1999. június 01. napján egységes szerkezetbe foglalt, határozott időtartamra (2012. december 31.) „Mezőgazdasági Földhaszonbérleti Szerződés Módosítás” jött létre. Ennek keretében az [REDACTED] aság, mint kezelő és a [REDACTED] g, mint haszonbérelő elődje között létrejött megállapodást 1999. január 01. napjára visszamenő hatállyal megszüntették, és megállapodtak a szerződés 1.sz. mellékletét képező négy helyrajzi számú, összesen 331 ha 7148 m² területű, a Magyar Állam tulajdonát képező, zömmel nem a Magyar Állam által telepített szőlő, valamint kisebb részben rét, szántó és út művelési ágú ingatlan hasznosításában.

A szerződés 4. pontja – többek között – rögzítette, hogy „A jelen haszonbérleti szerződés bármely okból történő megszűnésekor a haszonbérelő és a haszonbérbeadó egymással kölcsönösen elszámolni tartozik, a haszonbérbeadó előzetes írásbeli hozzájárulása alapján a haszonbérelő által elvégzett értéknövelő beruházás esetén a haszonbérelőt ezen beruházás amortizációs hátraléka illeti meg.” A szerződés 8. pontja – többek között – rögzítette azt is, hogy „...a jelen haszonbérleti szerződésben nem szabályozott kérdések tekintetében a szerződéskötéskor hatályos Polgári törvénykönyv, a mindenkor hatályos földtörvény, továbbá egyéb, a termőföldre vonatkozó hatályos jogszabályi rendelkezések irányadóak.”

A haszonbérlet területen a haszonbérelő a Magyar Állam képviselőjének előzetes, írásbeli hozzájárulásával részben önerőből (támogatott beruházások 25%-a, illetve 49.292.196,-Ft összegű

beruházás támogatás nélkül), részben az Európai Uniótól származó forrásból (beruházások 75%-a, összességében 594.870.765, -Ft) értéknövelő beruházásokat – támrendszerek cseréje és szőlő fajtaváltások – végzett, melyek egy része 2012. december 31. napjáig aktiválásra és időarányosan amortizálásra került, egy része pedig 2012. december 31. napjáig – mivel a szőlőültetvények még nem fordultak termőre – a számviteli szabályok előírásai miatt nem kerülhetett aktiválásra, ezért amortizálásra sem.

A [REDACTED] ből 2011. szeptember 30-i időponttal kivált a [REDACTED] [REDACTED] (rintett per felperese), amelynek vagyonelemei közé kerültek a haszonbérlet területeken a jogelődje által végrehajtott aktivált és nem aktivált értéknövelő beruházások.

A mezőgazdasági földhaszonbérleti szerződést a felek 2012. június 04. napján módosították. A felek a szerződés 2. pontjában rögzítették, hogy a felperes a [REDACTED] [REDACTED] jogutódja. A módosítással nem érintett pontok változatlan tartalommal hatályban maradtak. A haszonbérleti szerződés 2012. december 31. napjával, a határozott idő lejártával megszűnt.

A haszonbérleti szerződés megszűnését követően a termőföld védelméről szóló 2007. évi CXXIX. törvény 5. §-a szerint a Magyar Államot terhelő hasznosítási (művelési és gyommentesítési) kötelezettség teljesítése érdekében a NFK jogelődje, a Nemzeti Földalapkezelő Szervezet (NFSZ) 2013-2016 években négy alkalommal, évről-évre, a megszűnt haszonbérleti szerződéssel érintett összes ingatlanra megbízási szerződéseket kötött a felperessel olyan tartalommal, hogy a felperest megbízási díj nem illette meg, de a felperes a korábbi haszonbérleti díjjal egyező mértékű „használati díjat” fizetett a NFSZ részére.

A 2016. május 26.-án tartott árverésen a Magyar Állam a korábbi haszonbérleti és a későbbi megbízási szerződések tárgyát képező összes ingatlant harmadik személyek részére értékesítette akként, hogy az árverést megelőző hirdetményben az általa felkért szakértő értékbecslése alapján meghatározta a földterületek értékét, a szőlőültetvények becsült értékét, továbbá a hirdetményben és a vevőkkel kötött adásvételi szerződésekben vállalta, hogy hat hónapon belül elszámol az ültetvények értékével az ültetvény telepítőjével vagy az azzal kapcsolatos igény jogosultjával.

A négy ingatlan forgalmi értéke a hirdetmények szerint összesen 1.001.150.000, -Ft, ebből az ültetvények becsült forgalmi értéke 502.275.000, -Ft. A négy ingatlan az árverésen összesen 1.003.150.000, -Ft-ért kelt el, az adásvételek teljesezésbe mentek, a vételár a Magyar Államhoz befolyt. A felperes az utolsó megbízási szerződés lejártakor (2016. október 15.) az ingatlanokat a vevő birtokába adta.

A felperes és a Magyar Államot képviselő NFSZ között 2016. évben peren kívüli tárgyalások kezdődtek az elszámolás időpontjának és összegének tárgyában, melyek nem vezettek eredményre.

A felperes 2017. november 7. napján keresetet terjesztett elő Magyar Állam alperessel szemben haszonbérleti szerződésből eredő elszámolási igény címén, melyben kérte, hogy az elszámolásra a haszonbérleti szerződésben írtak szerint, a haszonbérleti szerződés megszűnésének időpontjával, 2012. december 31. napjával kerüljön sor, és a bíróság kötelezze az alperest a 2012. december 31. napján már aktivált és amortizációs hátralékkal csökkentett, illetve a termőföldről szóló 1994. évi LV. törvény 20. §-ának b) pontja alapján a szerződés megszűnésekor még nem aktivált ültetvények értékének megfelelően 618.956.609,- Ft és járulékai megfizetésére. Amennyiben a bíróság arra az álláspontra helyezkedik, hogy a felek közötti elszámolásra nem a haszonbérleti szerződésben foglaltak az irányadók, másodlagosan jogalap nélküli gazdagodás címén kérte kötelezni az alperest az ültetvények becsült értékének megfelelő mértékű, az ingatlanok vételárának részeként az alpereshez befolyt 502.275.000, -Ft és járulékai megfizetésére. Kérelmét azzal indokolta, hogy az alperes a polgári jogi jogviszonyokban a másik féllel egyenrangú szereplő, tehát olyan jogok illetik és kötelezettségek terhelik, mint más jogalanyt. A felperes és annak jogelődje haszonbérletieknek és nem vagyonelemlőknek minősülnek, így a felek közötti elszámolásra a haszonbérleti szerződésben foglaltak irányadók. Az állami vagyonnal való gazdálkodásról szóló 254/2007. (X.4.) Kormányrendelet egyetlen szakaszából sem állapítható meg, hogy a jogalkotó a vagyonelemlésre vonatkozó bármilyen szabályt a haszonbérlet útján történő hasznosításra alkalmazni rendelte volna. A hat alkalommal kiadott hozzájáruló nyilatkozatok alkalmasak voltak a támogatás igénylésére és a támogatott értéknövelő beruházások megvalósítására. Ezt támasztja alá az a körülmény is, hogy ellenkező esetben az alperes erre hivatott szervei nem hozhattak volna pozitív döntést a támogatásról, a megvalósítást nem ellenőrizhette volna, fenntartási kötelezettséget nem róhatott volna a felperesre. Könyvelési dokumentációja szerint a kiválás során a haszonbérlet ingatlanokon végrehajtott aktivált és nem aktivált beruházások a felperes vagyonelemei közé kerültek. Az Európai Uniótól kapott támogatás nem az alperest illeti, mert a támogatás odaítélésére, elszámolására vonatkozó hatályos jogszabályok alapján a felperes minden jogszabályi kötelezettségének eleget tett, a támogatás visszakövetelésére vonatkozó egyetlen feltétel sem következett be. Mivel az alpereshez az ingatlanok értékesítése során hozzá befolyt ellenértékből a szőlőültetvényekre jutó érték is befolyt, a felperest ezzel megegyező mértékű vagyoni hátrány érte. Az elszámolás során indokolatlan különbséget tenni a között, hogy ha az értékesítés a haszonbérleti szerződés hatálya alatt történik, akkor az ültetvény értéke az eladási árban nem jelenik meg, és az értéknövelő beruházás értékével a vevőnek kell elszámolnia a beruházó felé, - ebben az esetben fel sem merülhet, hogy az ültetvény értékét csökkenteni kell a támogatás összegével - , míg ha az értékesítésre nem a haszonbérleti jogviszony hatálya alatt kerül sor, akkor a Magyar Államnak kell elszámolnia a beruházóval, mely esetben az ültetvények értékét csökkenteni kell a támogatások összegével, függetlenül attól, hogy arra a forrást ő vagy az Európai Unió biztosította.

Az alperes a kereseti kérelmeket mind jogalapjában mind összecszerűségében vitatta. Érdemi ellenkérelmében hivatkozott arra, hogy az alperes képviseletében eljáró szervek által összesen hat alkalommal kiadott hozzájáruló nyilatkozatok nem terjedtek ki az ültetvények telepítésére, csupán az ehhez szükséges támogatási kérelmek benyújtására. A hozzájárulások nem tartalmazták az amortizációs kulcs megjelölését, így nem felelnek meg a haszonbérleti szerzés tartalmi követelményeinek. Álláspontja szerint a felek között a 2012. június 4-én kötött szerződés érvénytelen. Hivatkozott a követelés elévülésére, valamint arra, hogy a perben nevesített haszonbérleti jogviszonyokra analógiaként a Nemzeti Földalapba tartozó földrésztletek hasznosításának részletes szabályairól szóló 262/2010. (VI.17.) Kormányrendelet (továbbiakban: Rendelet) vagyongazdálkodással történő elszámolásra vonatkozó rendelkezések alkalmazandók. Az elszámolás során a megtérítés összegéből a Magyar Állam által nyújtott támogatáshoz hasonlóan le kell vonni az Európai Uniótól származó támogatás összegét is.

II. A bírói kezdeményezés indokai

II.1. A támadott rendelkezés alkalmazása jelen ügyben

A Nemzeti Földalapba tartozó földrésztletek hasznosításával, valamint a NFK létrehozásával összefüggő egyes kormányrendeletek módosításáról szóló Korm.r. 36. §-a kiegészítette a Rendeletet az 50/E. § -szal, valamint 56. §-ában úgy rendelkezett, hogy azt nem vitásan jelen jogvita elbírálására is alkalmazni kell: *„E rendelet rendelkezéseit az e rendelet hatálybalépésekor folyamatban levő ügyekben is alkalmazni kell.”*

II.2. A támadott rendelkezés alapján alkalmazandó jogszabály

A Korm.r. 36. §-a alapján a Rendelet VIII. fejezete a következő 50/E. §-szal egészült ki:

„50/E. § (1) A haszonbérelő és a vagyongazdálkodó a földhasználati jogviszonyának megszűnésekor, vagy a szerződésben meghatározott esetben köteles a földrésztlet értékének az átvételkor fennálló állapothoz viszonyított, a gazdálkodási tevékenységével összefüggésben keletkezett értékkülönbséget (értékcsökkenésével vagy értéknövekedésével) a szerződés és e rendelet előírásai szerint elszámolni.

(2) Amennyiben azonos földrésztletre az elszámolási kötelezettséggel járó szerződés megszűnését követően a haszonbérelő vagy a vagyongazdálkodó földhasználati jogosultsága azonos vagy más jogcímen változatlanul fennáll, az elszámolásra haszonbérelő és a vagyongazdálkodó az újabb földhasználati jogviszonyának megszűnésekor jogosult és köteles.

(3) Ültetvény vagy halastó értékesítése esetén - az (1) és (2) bekezdésben foglaltaktól eltérően - korábbi haszonbérleti szerződésből fennálló elszámolási igény esetén az új tulajdonos a használóval a tulajdonjoga bejegyzésétől számított 1 éven belül elszámolásra köteles.

(4) A haszonbérelő vagy a vagyongazdálkodó - e rendelet előírásai alapján történő - elszámolás iránti jogszerű igényének feltétele, hogy a haszonbérelő vagy a vagyongazdálkodó - szerződés eltérő

rendelkezése hiányában - az értéknövelő beruházás megvalósítására az NFK vagy a korábban eljáró tulajdonosi joggyakorló igazolt hozzájárulásával rendelkezett.

(5) A hasznóbérlő vagy a vagyongekezelő a jogelődje által végrehajtott értéknövelő beruházásokkal kapcsolatos elszámolási igény érvényesítésekor a jogutódlást igazolni köteles.

(6) Az NFK-val szembeni, értéknövelő beruházásokkal kapcsolatos elszámolási igény - szerződés eltérő rendelkezése hiányában - harmadik személyre nem ruházható át, nem terhelhető meg, illetve nem adható biztosítékul.

(7) Az NFK jogosult vizsgálni a hasznóbérlő vagy a vagyongekezelő által végrehajtott értéknövelő beruházások jogszerűségét, és igényelheti az elszámolás megfelelőségének megállapításához szükséges, hitelt érdemlő dokumentumok benyújtását. A hasznóbérlő és a vagyongekezelő köteles az ehhez szükséges okiratokat és alátámasztó bizonylatokat az NFK rendelkezésére bocsátani.

(8) Az elszámolásra vonatkozó eljárás a hasznóbérlő vagy a vagyongekezelő erre irányuló kifejezett írásbeli kérelmére indul, amely kérelemnek az NFK által kért dokumentumokon felül tartalmaznia kell a vagyongekezelőnek a beruházás megtérítésének módjára vonatkozó javaslatát is. Amennyiben a dokumentumszolgáltatási kötelezettségének az NFK honlapján közzétett szabályzatban előírtak szerint a hasznóbérlő és a vagyongekezelő nem tesz eleget vagy az a felhívás ellenére hiányos, az NFK az elszámolási (megtérítési) igényt elutasítja.

(9) A hasznóbérlő és a vagyongekezelő elszámolási igénye előterjesztésekor az általános forgalmi adó adólevonási jogosultságáról nyilatkozni köteles.

(10) Amennyiben a hasznóbérlő vagy a vagyongekezelő könyvvizsgálatra kötelezett, az NFK az elszámolási igény megfelelőségéről, alátámasztottságáról, valódiságáról a hasznóbérlő és a vagyongekezelő könyvvizsgálója nyilatkozatát kérheti.

(11) Az NFK által elismert elszámolási igények teljesítésére az NFK és hasznóbérlő vagy a vagyongekezelő által végrehajtott értéknövelő beruházások megtérítésére az NFK és hasznóbérlő vagy a vagyongekezelő elszámolási megállapodást köt. Megtérítési igényen alapuló kifizetés az NFK részéről kizárólag elszámolási megállapodás megkötését követően teljesíthető.

(12) Az elszámolás során a hasznóbérlő és a vagyongekezelő által nemzeti vagy európai uniós támogatási forrás felhasználásával megvalósított értéknövelő beruházás esetén a támogatás teljes összegét a hasznóbérlő vagy a vagyongekezelő számára megtérítendő összegből (maradványértékből) le kell vonni.

(13) A maradványértékből le kell vonni a beruházás művelésből történő kivonás esetén eredményezett értéknövekményt, a földvédelmi járulék összegét.

(14) Az e rendeletben foglalt értéknövelő beruházásokkal kapcsolatos elszámolási szabályok megfelelően vonatkoznak az egyéb jogcímen földhasználatra jogosultak értéknövelő beruházásokkal kapcsolatos elszámolási igényére.”

II.3. A támadott rendelkezés hatása a per kimenetelére

E rendelkezés alkalmazása nélkül az elszámolás során a bíróságnak a két fél eltérő álláspontjának megfelelően a hasznóbérlői szerződés 4., 7. pontjában, az 1959. évi IV. törvény (rég. Ptk.) 198. § (1) bekezdésben, 452. §-ának (1) bekezdésében, 454. §-ának (1)-(2) bekezdésében, 461. § -ának (2) bekezdésében, valamint a felek jogviszonyának idején még hatályban volt, a termőföldről szóló 1994. évi LV. törvény 20. §-ának (2) bekezdésében foglalt rendelkezéseket kell összevetnie az alperes által az elszámolás elveit körében hivatkozott Rendelet 42.§-ának (6) bekezdésében, és a

254/2007 (X.4.) Kormányrendelet 18. §-ának (4) bekezdésében, valamint az 58/2005. (IV.4.) Kormányrendelet 20. § (4) bekezdésében foglaltakkal. Az eldöntendő kérdést a fent részletezett 50/E. § úgy rendezzi, hogy rendelkezéseit az 56. §-ban foglaltak értelmében visszaható hatállyal alkalmazni kell.

Nem hagyható figyelmen kívül, hogy a haszonbérleti szerződés 4. pontja szerint a haszonbérleti szerződés bármely okból történő megszűnésekor a haszonbérelő és a haszonbérbe adó egymással kölcsönösen elszámolni tartozik, a haszonbérbeadó előzetes írásbeli hozzájárulása alapján a haszonbérelő által elvégzett értéknövelő beruházás esetén a haszonbérelőt ezen beruházása amortizációs hátraléka illeti meg. A 7. pont megerősíti, hogy a haszonbérelőt a szerződés bármely okból történő megszűnése esetén a haszonbérlet termőföldön levő ültetvény beruházási értékének amortizációs hátraléka illeti meg. A termőföldről szóló 1994. évi LV. törvény 20. §-ának (2) bekezdésének b) pontja szerint a haszonbérleti szerződés megszűnésekor a haszonbérelő követelheti az el nem vihető berendezéseknek, az általa telepített növényzetnek, valamint a talaj minőségének javítását eredményező talajvédelmi beavatkozásoknak és létesítményeknek a szerződés megszűnésekor megállapítható tényleges értékét.

Ettől szögesen eltérő elszámolási elveket rögzítenek azok a rendelkezések, amelyekre az alperes hivatkozik. A Rendelet 42. § -ának (6) bekezdése értelmében nem vehető figyelembe sem az uniós támogatás, sem az állami támogatás összege a vagyonkezelővel történt elszámolás során.

A Rendelet 42. §-ának (6) bekezdése kimondja, hogy *„Ha a vagyonkezelő - díjfizetés helyett - más kötelezettség teljesítésére köteles, azt a szerződésben úgy kell meghatározni, hogy a kötelezettség teljesítése ellenőrizhető legyen. A szerződés szerinti teljesítésről a vagyonkezelőnek - a szerződésben meghatározott módon és gyakorisággal - az NFA részére be kell számolnia. A szerződésben meghatározott kötelezettség teljesítése miatti szerződésszegésre a (3) bekezdésben foglaltakat megfelelően kell alkalmazni. A vagyonkezelői jog ellenében vállalt kötelezettségnek csak olyan értéknövelő beruházás megvalósítása minősülhet, amely az érintett földrészlet piaci értékének növelését eredményezi. Nem vehető figyelembe ellenszolgáltatásként az állami vagy európai uniós forrás igénybevételével megvalósított értéknövelő beruházásoknál, a támogatásként nyújtott összeg.”*

A 254/2007 (X.4.) Kormányrendelet 18. §-ának (4) bekezdése szerint *„A vagyonkezelő által vagyonkezelt állami vagy non profit szervezet által végzett értéknövelő beruházás, felújítás, valamint a létrehozott új eszköz tulajdonosi joggyakorló felé igazolt értékéből az (1) bekezdés c) pontja szerinti elszámolási kötelezettséggel kapott külső forrásnak megfelelő összegű követelést a tulajdonosi joggyakorló nem téríti meg, ezen követelést a vagyonkezelő az e célra, elszámolási kötelezettséggel kapott külső forrás miatt fennálló kötelezettségével szemben számolja el.”*

A fenti rendelkezések alkalmazhatóságát kikerülhetetlenné teszik a Rendelet 50/E. §-ában foglaltak azzal, hogy az elszámolás elveit a haszonbérelőkre is kiterjesztik.

II.4.

Az elszámolás módjára vonatkozó analógia körében a Rendelet 50/E. §-ában foglalt rendelkezések alkalmazásának hiányában az alábbiak emelendők ki. A haszonbérleti szerződés 4. és 7. pontjában a felek megállapodtak az értéknövelő beruházások elszámolásának módjában, az amortizációs hátralék mértékével, illetve a 8. pontban megállapodtak abban, hogy amennyiben a szerződésük valamely kérdést nem rendez, arra a Ptk., illetve a mindenkor hatályos földtörvény, továbbá egyéb, a termőföldre vonatkozó más hatályos jogszabályi rendelkezések irányadók. Mivel a 4. és 7. pont nem rendelkezik a még termőre nem fordult és ezért nem aktivált, még nem amortizált értéknövelő beruházások elszámolására, a 8. pont értelmében ezek elszámolására a szerződéskötéskor hatályos

Polgári törvénykönyv, a mindenkor hatályos földtörvény, továbbá egyéb, a termőföldre vonatkozó hatályos jogszabályi rendelkezések irányadóak. E körben az alperesi hivatkozás szerinti, a kincstári vagyonnal való gazdálkodásról szóló 58/2005. (IV.4.) Kormányrendelet 20. §-ának (4) bekezdése úgy rendelkezik, hogy *„Az egyéb vagyongazdálkodó a vagyongazdálkodói jog megszűnésekor, valamint jogszabályban vagy a vagyongazdálkodási szerződésben meghatározott esetben köteles a kincstári vagyon értékének a kezelésbe adáskor fennálló állapothoz viszonyított különbözetével (csökkenésével vagy növekedésével) a vagyongazdálkodási szerződés szerint elszámolni. A pályázati úton nyert, vagy egyéb módon kapott állami és európai uniós támogatások az értéknövelő beruházásra, felújításra vállalt kötelezettség teljesítésekor saját forrásnak minősülnek, a vagyongazdálkodói jog megszűnésekor történő elszámolás során azonban ezek értékét nem lehet figyelembe venni.”*

Az e rendeletet felváltó, az állami vagyonnal való gazdálkodásról szóló 254/2007. (X.4.) Kormányrendelet 1. § (7) bekezdés a) és b) pontjában különbséget tesz az állami vagyon használója és a vagyongazdálkodó között. A jelenleg hatályos jogszabályok közül a vagyongazdálkodási szerződés és a hasznóbérleti szerződés keretében történő vagyonhasznosítás lehetőségét és szabályait azonos jogszabály, de eltérő módon szabályozza.

A Nemzeti Földalapról szóló 2010. évi LXXXVII. törvény (Nfatv.) 18. §-ának (1) bekezdése kimondja, hogy *„Az NFK - a 21. és 22. §-ban meghatározottak kivételével - a Nemzeti Földalapha tartozó földrészletet*

a) nyilvános pályázat vagy árverés útján történő eladással,

b) nyilvános pályázat útján történő hasznóbérbe adással,

c) vagyongazdálkodásba adással,

d) cserével

hasznosítja.”

A vagyongazdálkodói jog alapításához, a szerződést kötő felek köréhez a jogszabály külön rendelkezéseket ír elő a 19/A. §-ban és a 20. §-ban. E törvény végrehajtásáról rendelkező Rendelet a hasznóbérletre és a vagyongazdálkodásba adás útján történő hasznosítás között tesz különbséget, hogy az V. fejezet az adásvételre és a hasznóbérletre, a VI. fejezet a vagyongazdálkodásra vonatkozó szabályokat tartalmazza. A Rendelet 40-43. §. -aiban részletesen szabályozza a vagyongazdálkodási szerződés létrejöttét, a felek jogait, kötelezettségeit, valamint a szerződés megszűnését. A 42. §. (5) bekezdése szerint *„Ha a felek a szerződésben úgy állapodnak meg, hogy a vagyongazdálkodó értéknövelő beruházást végez, annak a szerződésben előírt módon meghatározott és az NFA-nak számlázott értékét a vagyongazdálkodó a vagyongazdálkodói jog ellenszolgáltatása miatt még fennálló, az NFA-val szembeni kötelezettségébe beszámíthatja.”*

A Rendeletnek ezen és a fentebb már idézett, és alperes által hivatkozott (6) bekezdése a 20. §-ban meghatározott alanyi (vagyongazdálkodói) körrel köthető szerződésekre vonatkozik, amely a hasznóbérleti jogviszonytól eltérő alanyi kört és tartalmat szabályoz, markánsan különbséget téve mind a létrejöttük előfeltételei, mind pedig a megszűnésükkor történő elszámolás tekintetében is. A Rendelet 50/E. §-ának a folyamatban levő ügyekben való alkalmazása a per kimenetelére hatással lenne úgy, hogy valamennyi vitás kérdés a Magyar Állam alperes javára lenne eldönthető.

III. Az Alaptörvény megsértett rendelkezései

III.1.

Magyarország Alaptörvényének B. cikk (1) bekezdése szerint „*Magyarország független, demokratikus jogállam.*”

Az Alkotmánybíróság a 7/2016. (IV.6.) AB határozatának indokolásának 18. pontjában kifejtette, hogy *a jogbiztonság követelményét az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésében foglalt jogállamiság klauzula tartalmazza. Ebből vezethető le a visszaható hatályú jogalkotás tilalma is, mely a jogalkotási törvény állandó sarokköve is. Az Alkotmánybíróság számos döntésében foglalkozott a jogbiztonsággal és a jogbiztonság részét képező visszaható jogalkotás tilalmával. „A jogállamiság egyik legfontosabb alkotóeleme a jogbiztonság, amely – egyebek között – megköveteli, hogy a jogalanyoknak meglegyen a tényleges lehetőségük arra, hogy magatartásukat a jog előírásaihoz tudják igazítani, ennek érdekében a jogszabályok a kihirdetésüket megelőző időre nézve ne állapítsanak meg kötelezettséget, illetőleg valamely magatartást visszamenőleges hatállyal ne minősítsenek jogellenesnek.”* (Először:34/1991. (VI.15.) AB határozat, ABH 1991.170,172., 34/2014. (XI.14.) AB határozat, Indokolás (71).

A 19. pont szerint „... *valamely jogszabály nem csupán akkor minősülhet a visszaható hatályú jogalkotás tilalmába ütközőnek, ha a jogszabályt a jogalkotó visszamenőlegesen léptette hatályba, hanem akkor is, ha a hatálybaléptetés nem visszamenőlegesen történt ugyan, de a jogszabály rendelkezéseit – erre irányuló kifejezett rendelkezés szerint – a jogszabály hatálybalépése előtt létrejött jogviszonyokra is alkalmazni kell.* ... Ugyanakkor az Alkotmánybíróság kimondta azt is, hogy *a jogbiztonságból fakadó visszaható hatályú jogalkotás tilalma nem feltétlen és kizárólag a jogalanyok helyzetét elnehezítő (ad malem partem) jogalkotásra irányadó, továbbá a tilalom nem terjed ki a jogszabályok módosíthatóságának időbeli korlátaira sem* (16/2014. (V.22.) AB határozat, Indokolás (32).

A Korm.r. 56. §-a alapján a Rendelet 2019. július 2-án hatályba lépett, és a folyamatban levő ügyekben alkalmazandó 50/E. §. rendelkezéseinek és a perbeli tényállásnak az összevetéséből szembetűnő, hogy az 50/E. §. rendelkezései lekövetik a folyamatban levő eljárásban eldöntendő kérdéseket, rendelkezéseit jelen jogviszonyra is alkalmazni kell úgy, hogy ez a felperes helyzetét elnehezíti, az új szabályozással a felperes jogait és kötelezettségeit úgy érinti hátrányosan, hogy a jogviszonya még a hatálybalépés előtt keletkezett. Az értéknövelő beruházás elszámolása során a beruházó hátrányosabb helyzetbe kerül akkor, ha az elszámolás összegét csökkenteni kell egy, az Európai Uniótól kapott támogatás összegével, és ez esetleg még megtérítési kötelezettséggel is járna a másik fél részére.

Egy folyamatban levő jogvitában a közhatalommal is rendelkező egyik fél ilyen magatartása jogellenes. A Magyar Állam alperes nem magánfelek közötti jogviszonyokba avatkozott bele, hanem olyan jogviszonyokba, amelyekben ő maga az egyik peres fél, és az új jogszabályi rendelkezés visszamenőleges hatályú alkalmazásával a keresettel érvényesített valamennyi igény az ő javára dönthető el.

III.2.

A jogbiztonság követelményével szemben a jogbizonytalanságot fokozza az a körülmény, hogy a módosítás a jogszabályon belül ellentmondást is teremtett. A Korm.r. nem érintette a Rendelet 52.§. (2) bekezdését, mely szerint „*Az e rendelet hatálybalépését megelőzően közzétett pályázati felhívások és árverési hirdetések alapján indult eljárásokra és az azok alapján kötött szerződésekre, valamint a rendelet hatálybalépését megelőzően kötött szerződésekre a hatálybalépést megelőző napon alkalmazandó rendelkezéseket kell alkalmazni.*” A rendelet hatálybalépését megelőzően kötött szerződésekre (jelen perben az elsődleges kereseti kérelem szerint érvényesített igény ilyen szerződésből származik), a hatálybalépést megelőző napon

alkalmazandó rendelkezéseket, tehát az állami vagyonnal való gazdálkodásról szóló 254/2007. (X.4.) Kormányrendelet szabályait kellene alkalmazni, mely alkalmazandó szabályok szerint csak 2019. június 30. napjától minősül elszámolási kötelezettséggel kapott külső forrásnak az Európai Uniótól származó forrás, ugyanakkor a Rendeletnek a folyamatban levő ügyekben alkalmazandó 50/E. §-ának (12) bekezdése szerint az Európai Uniótól származó forrást a haszonbérli számára megtérítendő összegből le kell vonni.

III.3.

Magyarország Alaptörvényének 28. cikke szerint „A bíróságok a jogalkalmazás során a jogszabályok szövegét elsősorban azok céljával és az Alaptörvénnyel összhangban értelmezik. A jogszabályok céljának megállapítása során elsősorban a jogszabály preambulumát, illetve a jogszabály megalkotására vagy módosítására irányuló javaslat indokolását kell figyelembe venni. Az Alaptörvény és a jogszabályok értelmezésekor azt kell feltételezni, hogy a józan észnek és a közjónak megfelelő, erkölcsös és gazdaságos célt szolgálnak.”

Az Alaptörvény e rendelkezése a bíróságok részére alkotmányos kötelezettségként írja elő, hogy ítélező tevékenységük során a jogszabályokat az Alaptörvénnyel összhangban értelmezzék. (7/2013.(III.1.) AB határozat, Indokolás (33), 3/2015. (II.2.) AB határozat, Indokolás (17)).

A Rendelet 2010. november 17-én lépett hatályba, számos olyan szerződés és azzal kapcsolatos jogvita, illetve elszámolás lehet még folyamatban, amelyek az 52. §. (2) bekezdése alapján a hatályba lépése előtti napon hatályban levő, az állami vagyonnal való gazdálkodásról szóló 254/2007. (X.4.) Kormányrendelet előírásai alapján lennének elbírálandók, de ez ellentétes azzal, hogy az 50/E. §. rendelkezéseit – köztük az elszámolásra vonatkozó, a Magyar Állam számára előnyös, minden más, állami tulajdonban levő ingatlanon Európai Unió forrásból értéknövelő beruházást végzett jogalany számára hátrányos rendelkezéseit – a folyamatban levő ügyekben alkalmazni kell.

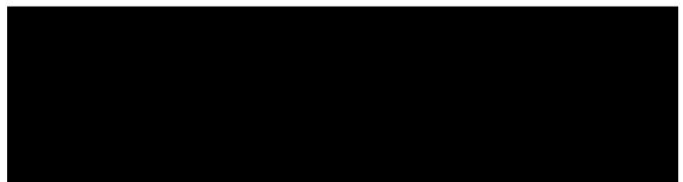
A fentiek alapján kérem az Alkotmánybíróságot, hogy az egyedi ügyben alkalmazandó jogszabálynak a Magyarország Alaptörvényével való összhangja vizsgálata érdekében az egyedi normakontroll iránti kérelmet fogadja be és az abban foglaltaknak adjon helyt.

III.4. Az indítványozó jogosultsága

Az indítványozó jogosultságát az alapozza meg, hogy előtte folyamatban levő ügyben, bíróként terjeszti elő az egyedi normakontroll iránti kérelmet.

A kérelem mellékleteként csatolom a jelen bíróság előtt folyamatban levő ügyben az egyedi normakontroll eljárás iránti bírói kezdeményezésre figyelemmel az Abtv. 25. § -ának (1) bekezdése alapján a per tárgyalásának felfüggesztéséről szóló végzést.

Budapest, 2019. október 1.

törvényszéki bíró

Fővárosi Törvényszék Gazdasági Kollégium

1027 Budapest, Varsányi Irán utca 44.

